

Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Tussentijdse rapportage 2023

**Provincie
Antwerpen**

Inhoudstabel

1	Droogtestrategie Provincie Antwerpen	2
2	Droogte impact 2021 - 2023	3
3	Evaluatie droogtestrategie en -acties.....	6
4	Markante acties	8
4.1	Hemelwater- en droogteplannen	8
4.2	Permanente onttrekkingsverboden op ecologisch zeer kwetsbare kleine waterlopen	8
4.3	Adviseur Bodem en Water	9
4.4	Masterplannen water	10
	Bijlage 1: Actielijst	11

1 Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Om de impact van de toenemende droogte maar tegelijk ook de hevigere neerslag te beperken, maakt de Provincie Antwerpen werk van een veerkrachtig en klimaatbestendig watersysteem. De provincie neemt binnen haar bevoegdheden en expertise belangrijke maatregelen en kiest daarbij voor een proactief beleid met acties die op korte, middellange én lange termijn resultaten moeten leveren. Om dit beleid uit te voeren stelde ze een droogtestrategie op.

Op 24 juni 2021 heeft de provincieraad van Antwerpen de droogtestrategie goedgekeurd, waarin de visie voor de ontwikkeling van een klimaatbestendig watersysteem is vastgelegd. Met een actielijst met 40 concrete acties wil provincie Antwerpen de strategie ook in de praktijk brengen op korte en middellange termijn. Voorliggend rapport geeft een stand van zaken 2 jaar na de lancering van de droogtestrategie. De eerste acties op korte termijn zijn afgerond en de acties op middellange termijn zijn grotendeels opgestart. Voorliggend rapport is de eerste tussentijdse rapportage van de provinciale droogtestrategie.

Enkele maanden na de lancering van de provinciale droogtestrategie keurde de provincieraad het klimaatbeleidsplan- en actieplan goed, genaamd 'Plan Vandaag'. De aanpak van droogte is uiteraard een integraal onderdeel van 'Plan Vandaag' en de droogtestrategie is als actie opgenomen in het klimaatactieplan.

Dit tussentijds evaluatierapport, opgemaakt november 2023, bekijkt eerst de impact van droogte op het watersysteem van afgelopen jaren. Vervolgens worden de eerste resultaten van de droogtestrategie en het actieplan toegelicht.

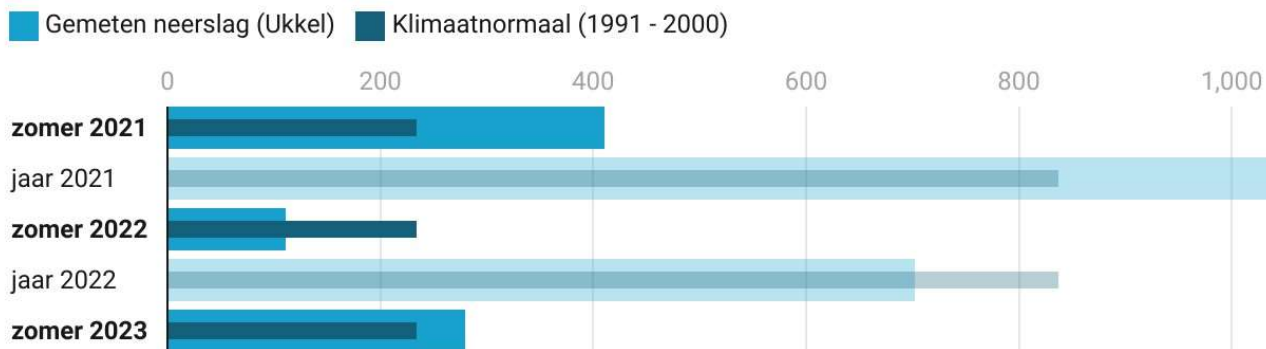
2 Droogte impact 2021 - 2023

Op het vlak van neerslag konden de zomers van 2021 en 2022 nauwelijks meer van elkaar verschillen. Vooral het oosten van de provincie kreeg in juli 2021 de uitloper van de waterbom boven Luik over zich heen. Het teveel aan water leidde tot schade aan landbouw en natuur. De zomer van 2022 was daarentegen zeer droog en leidde tot droogteschade voor natuur, waterlopen en landbouw. De zomer van 2023 was iets natter dan normaal maar was gemiddeld genomen niet extreem droog of nat.

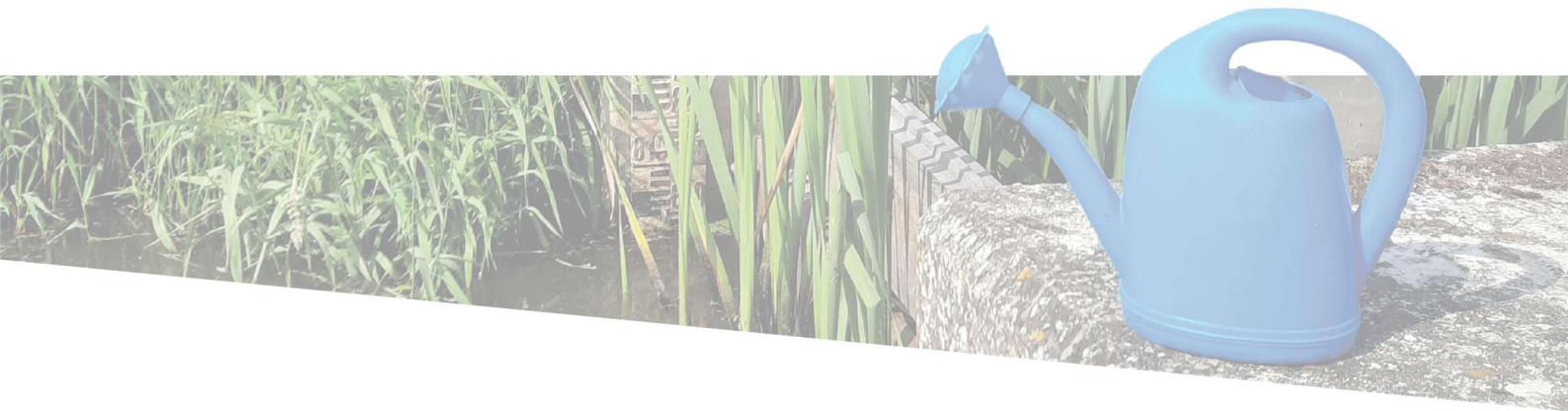
Onderstaande grafiek toont aan hoe veel meer, of minder, neerslag (in mm) er viel per zomer in vergelijking met het klimaatnormaal (gemiddelde neerslag van de afgelopen 30 jaar). Voor de volledigheid is ook de totale neerslagsom voor de volledige jaren 2021 en 2022 meegegeven. Het opgebouwde neerslagtekort of -overschot van de zomerperiode blijft zichtbaar in de totale jaarneerslagsom.

Grafiek 1: Vergelijking neerslagsom 2021 – 2023 (bron: KMI)

Vergelijking Neerslag (mm)

Created with Datawrapper

Gedurende het jaar 2021 zijn er geen water tekorten gemeld en werden er geen beperkende maatregelen op watergebruik ingevoerd.

Het neerslagoverschot van 2021 zorgde voor een goed herstel van de grondwaterstanden in de provincie Antwerpen op het einde van het jaar toen er over heel de provincie normale tot hoge grondwaterstanden werden gemeten voor de tijd van het jaar. Die goede uitgangspositie bleef echter niet lang behouden. Vooral een extreem droge maand maart 2022 met slechts 2,2 mm neerslag zorgde ervoor dat de grondwaterpeilen naar de zomer toe snel daalden. De matige toestand van de grondwatervoorraad eind juni gecombineerd met een droge en warme zomer resulteerde in belangrijke watertekorten gedurende de maanden juli en augustus 2022.

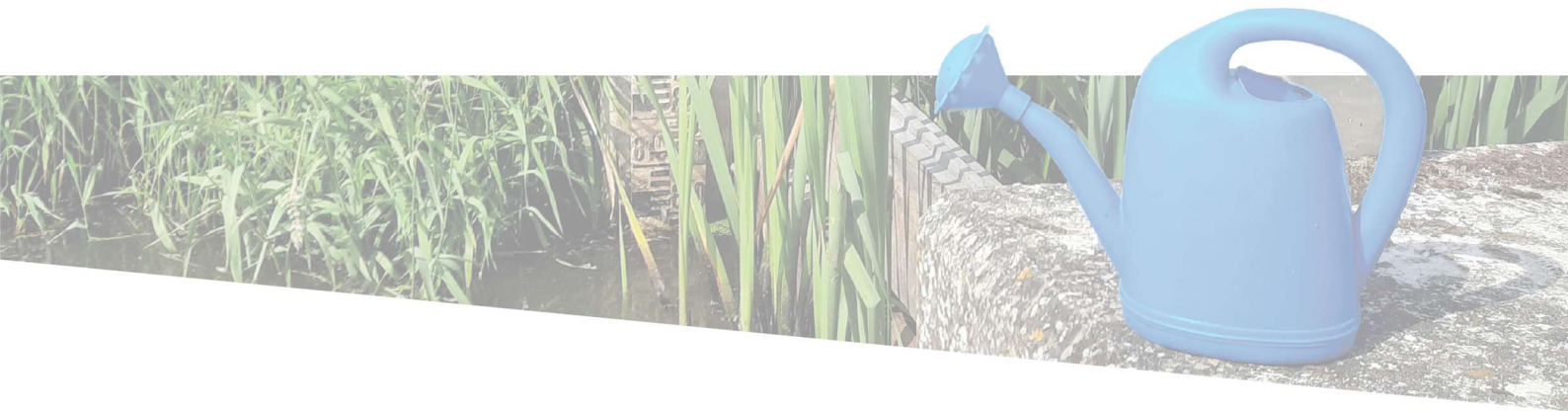
Foto 1: 's Hertogendijkse beek, Stabroek, 3 augustus 2022

Voor een aantal onbevaarbare waterlopen zakten begin mei 2022 de waterpeilen reeds tot onder hun respectievelijk ecologisch minimum. Op 6 mei 2022 werd een eerste tijdelijk onttrekkingsverbod ingesteld voor een aantal stroomgebieden. Naarmate de droogte aanhield werd het gebied onder verbod stapsgewijs uitgebreid tot op 15 juli 2022 een tijdelijk onttrekkingsverbod werd ingevoerd voor het volledige grondgebied van de provincie Antwerpen (en bij uitbreiding voor heel Vlaanderen). Pas op 13 oktober 2022 evalueerden de waterbeheerders dat de waterpeilen en debieten van onbevaarbare waterlopen voldoende waren hersteld en kon het tijdelijk onttrekkingsverbod worden opgeheven.

Ook op de kanalen in de provincie Antwerpen was er een watertekort en werden beperkende maatregelen zoals diepgangbeperking en lange wachttijden aan sluizen ingevoerd.

Landbouwers ondervonden schade aan gewassen door droogtestress. Doordat er waterschaarste was in het aanbod aan oppervlaktewater (onbevaarbare en bevaarbare waterlopen) werden landbouwers gedwongen om alternatieve waterbronnen te zoeken wat extra kosten met zich meebrengt.

Een acuut watertekort voor industrie en gezinnen werd vermeden en er werden geen beperkingen ingesteld op het gebruik van leidingwater. Wel werd er vanuit de Vlaamse

droogte commissie opgeroepen tot extra spaarzaam watergebruik aan het einde van de droge zomer. Waterbedrijven rapporteerden geen extreme verbruiken van leidingwater tijdens de droogste perioden in tegenstelling tot gelijkaardige droge periodes in 2020 waarbij hoge piekverbruiken werden gerapporteerd.

De droogte van 2022 had ook een negatieve impact op de natuur. De hierboven vermelde lage waterpeilen in waterlopen en van het grondwater hadden een rechtstreekse impact op de (grond)waterafhankelijke natuur. Maar ook de overige natuur kende droogtestress door een laag gehalte aan bodemvocht.

Foto 2: Grasland en akkerbouw met droogtestress, Lille, 12 augustus 2022

Hoewel 2023 tot nu toe gemiddeld gezien eerder nat-ter was dan normaal, was er toch een kortstondige zeer droge periode van midden mei tot en met midden juni. Bijna werd het record van opeenvolgende droogtedagen van 2007 (36 droogtedagen) verbroken. Met 32 opeenvolgende droogtedagen was het effect op het watersysteem goed merkbaar. Waterpeilen en debieten op waterlopen daalden zeer snel tot onder de ecologische minimumdrempels op verschillende van de meetlocaties in de provincie. Dit leidde tot een tijdelijk onttrekkingsverbod in een aantal stroomgebieden van 10 juni 2023 tot 4 augustus 2023. Hoewel de droogteperiode niet lang genoeg duurde om ernstige schade toe te brengen aan natuur of landbouw legde de snelle daling van de waterpeilen en debieten wel een belangrijk pijnpunt bloot. De genomen maatregelen houden het water nog onvoldoende vast en bijkomende inzet op vlak van infiltratie en waterbuffering zijn noodzakelijk om de transitie te maken naar een klimaatbestendig watersysteem.

Foto 3: Kleine Aa, Turnhout, 8 juni 2023

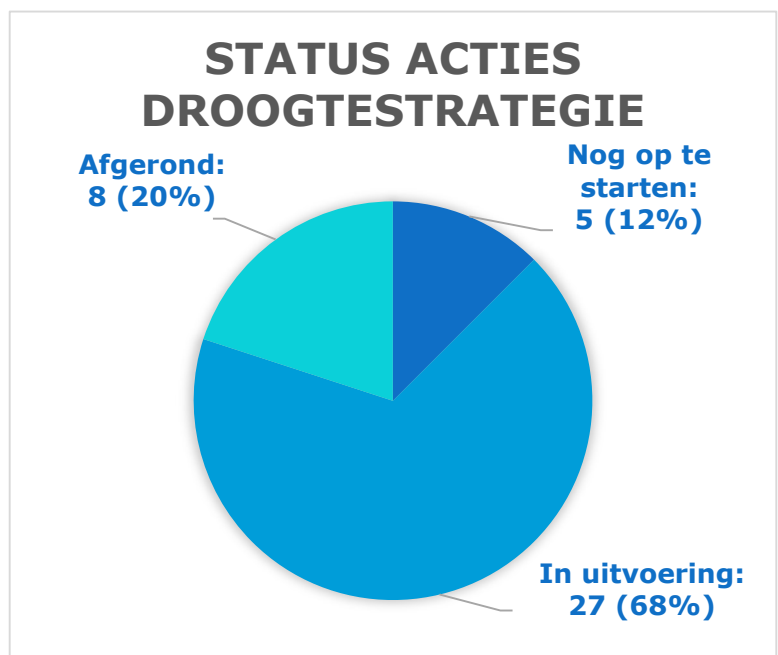
3 Evaluatie droogtestrategie en -acties

De impact van de afwisseling tussen hevige neerslag en lange periodes van droogte zoals beschreven in hoofdstuk 2 illustreert de noodzaak om het watersysteem aan beide weers-extremen aan te passen. De visie van de droogtestrategie zoals ze in 2021 is gelanceerd blijft onverminderd van toepassing en wijzigt niet. Het bijbehorende actieplan is wel toe aan een evaluatie.

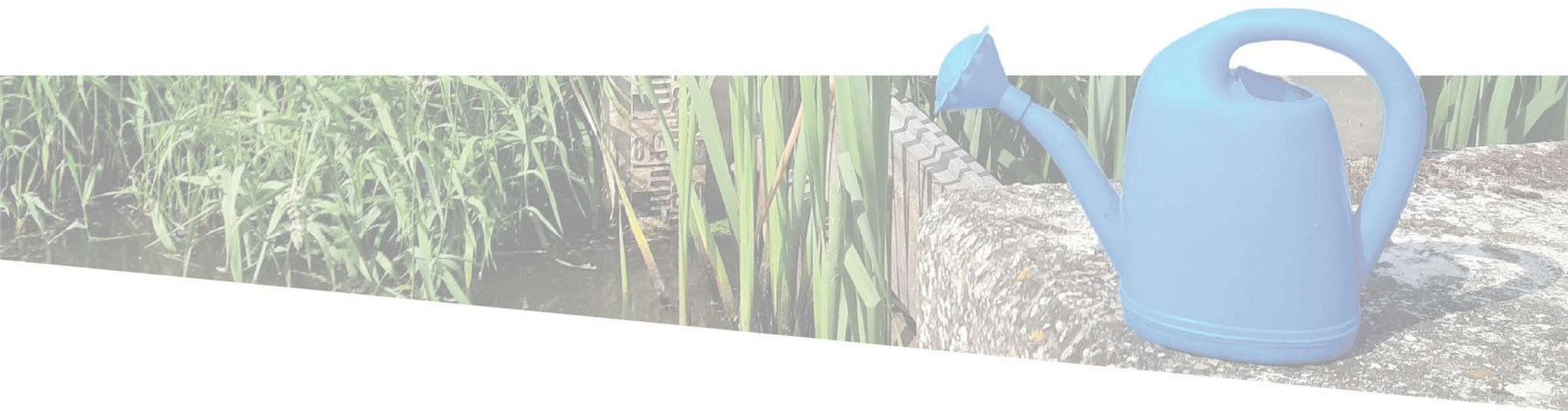
De acties die samen met de provinciale droogtestrategie zijn gelanceerd in 2021 worden jaarlijks geëvalueerd. Omdat de droogtestrategie startte halfweg 2021 en omdat de meeste acties initieel nog in opstartfase zaten is ervoor gekozen geen rapportage op te maken in 2022 en is deze samengevoegd met de rapportage van 2023. De getallen en input zijn op basis van de ingevulde milieubeoordelingstabellen zoals beschikbaar op 17/4/2023 aangeleverd vanuit de verschillende provinciale diensten en entiteiten en werden verzameld door het provinciaal ISO team in kader van de jaarlijkse rapportage van het ISO 14001 management systeem. Dankzij deze samenwerking kon de rapportage inspanning voor de betrokken diensten en entiteiten tot een minimum worden beperkt.

Van de 40 acties die in het droogteactieplan zijn opgenomen bij de lancering in juni 2021 zijn er 8 volledig afgerond. Het merendeel van de acties (68%) is in uitvoering en deze zitten grotendeels op schema volgens de voorziene timing. Voor 12 van de acties in uitvoering is geen timing voorzien omdat deze doorlopend in het dagelijks beleid zijn opgenomen.

Voor 5 acties moet er nog een start worden gemaakt. Er is met de betrokken diensten overleg aangegaan om deze op korte termijn op te starten.

Omdat tijdens het eerste anderhalf jaar sinds lancering van de droogtestrategie en het actieplan vooral is ingezet op opstarten van de acties, is er bij deze eerste tussentijdse evaluatie nog geen werk gemaakt van nieuwe acties. Een uitzondering daarop zijn de acties in kader van krachtlijn 5: Circulair watergebruik. In 2021 waren er binnen de Provincie Antwerpen nog geen projecten op de planning die op innovatieve manier zouden kunnen inzetten op circulair watergebruik en was het aantal acties voor deze krachtlijn

(2 acties) eerder beperkt. Ondertussen zijn er twee infrastructuurprojecten op provinciale scholen waarbij op innovatieve wijze afstromend hemelwater zal worden hergebruikt voor verschillende doelen. Deze projecten worden als nieuwe acties toegevoegd aan de actietabel (nummers 5.3 en 5.4).

4 Markante acties

Een volledig overzicht van de actietabel is bijgevoegd in bijlage 1. Omdat de tabel zich vaak beperkt tot een summiere uitleg worden in dit hoofdstuk enkele markante acties die zijn afgerond, of nog in uitvoering zijn, verder toegelicht.

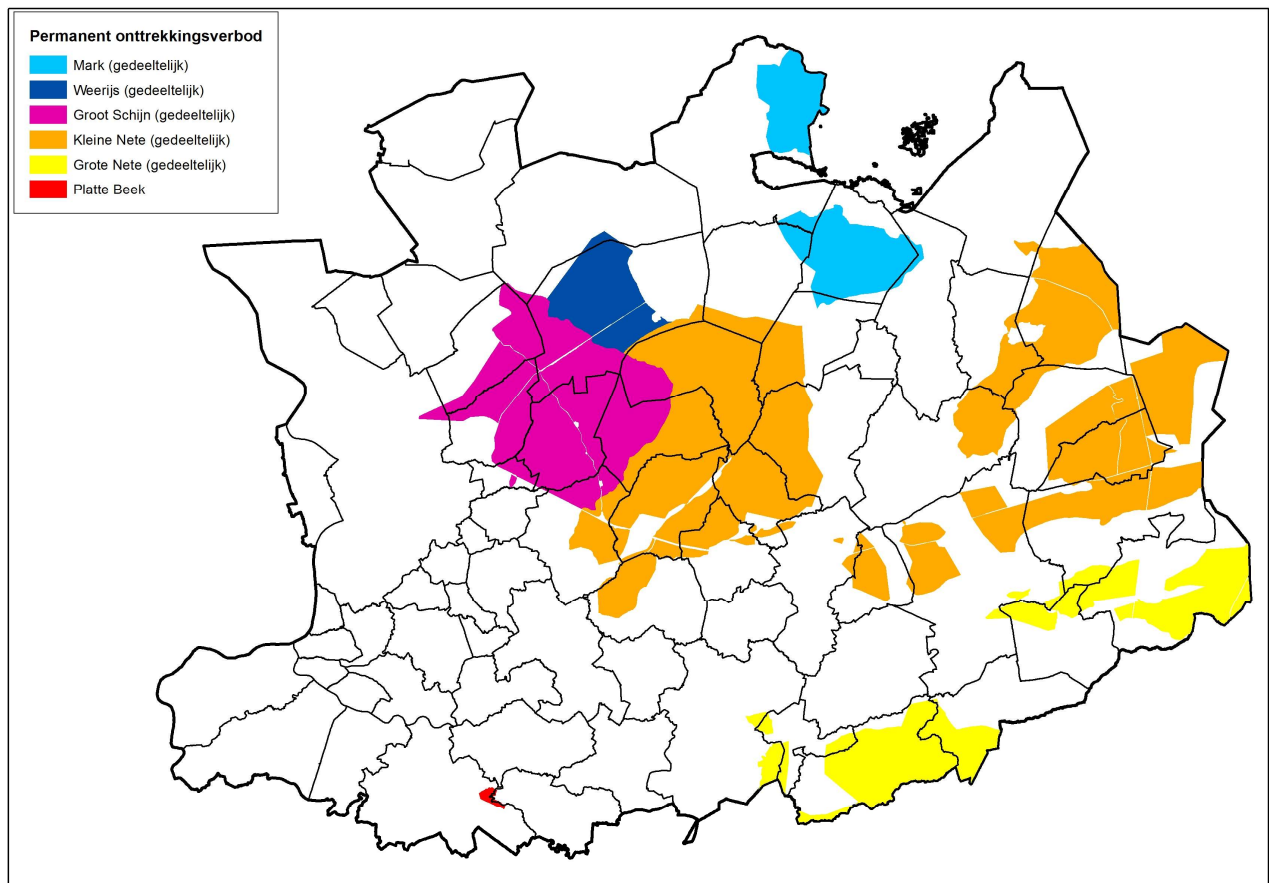
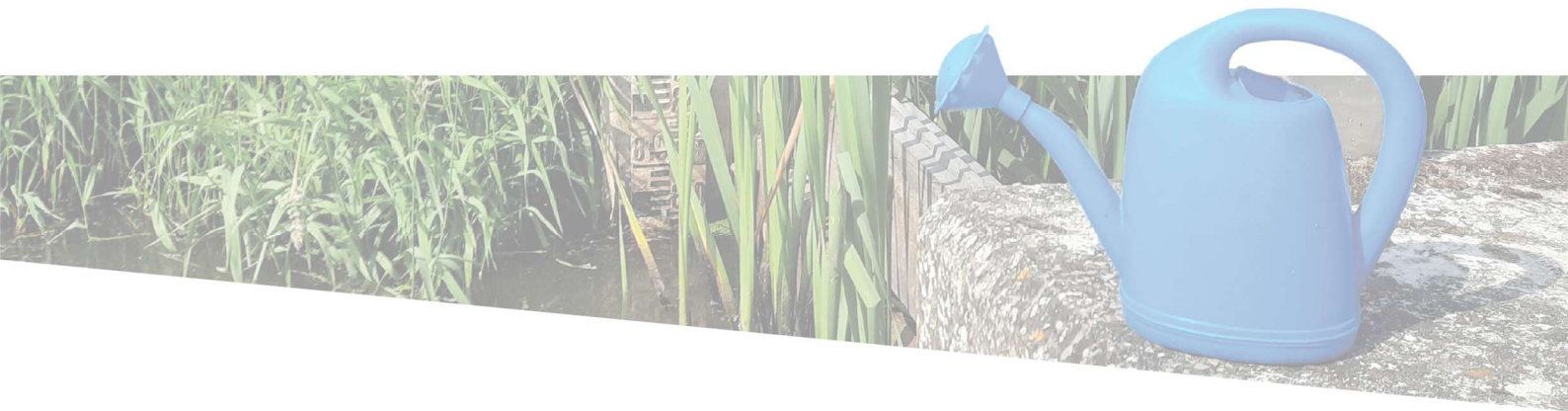
4.1 Hemelwater- en droogteplannen

Hemelwater- en droogteplannen (HWDP) zijn het instrument voor lokale besturen waarmee ze de waterhuishouding van hun grondgebied klimaatbestendig maken. Tegen eind 2024 zijn alle lokale besturen verplicht om een HWDP op te maken en dit 6 jaarlijks te herzien. Om de kwaliteit van een HWDP te verzekeren en uniforme doelstellingen in alle verschillende HWDP te laten vastleggen werd een projectgroep opgericht vanuit de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Overtuigd van het belang van een kwalitatieve blauwdruk nam Provincie Antwerpen een trekkersrol op binnen de projectgroep van de CIW om te verzekeren dat de blauwdruk voor een HWDP doelstellingen formuleert voor het volledige grondgebied en zich niet beperkt tot de bebouwde ruimte.

Met de [blauwdruk](#) als basis zijn verschillende gemeente in de provincie Antwerpen gestart met de opmaak van een HWDP. De lokale besturen nemen hierbij zelf het voortouw en vanuit de dienst Integraal Waterbeleid voorziet provincie Antwerpen ondersteuning aan de lokale besturen en neemt de Provincie deel aan de overlegmomenten. In de gemeenten waar Provinciale domeinen gelegen zijn worden koppelkansen met een HWDP gelegd. In totaal werkte provincie Antwerpen zo mee aan 27 afgewerkte en 23 lopende Hemelwater- en droogteplannen.

4.2 Permanente onttrekkingsverboden op ecologisch zeer kwetsbare kleine waterlopen

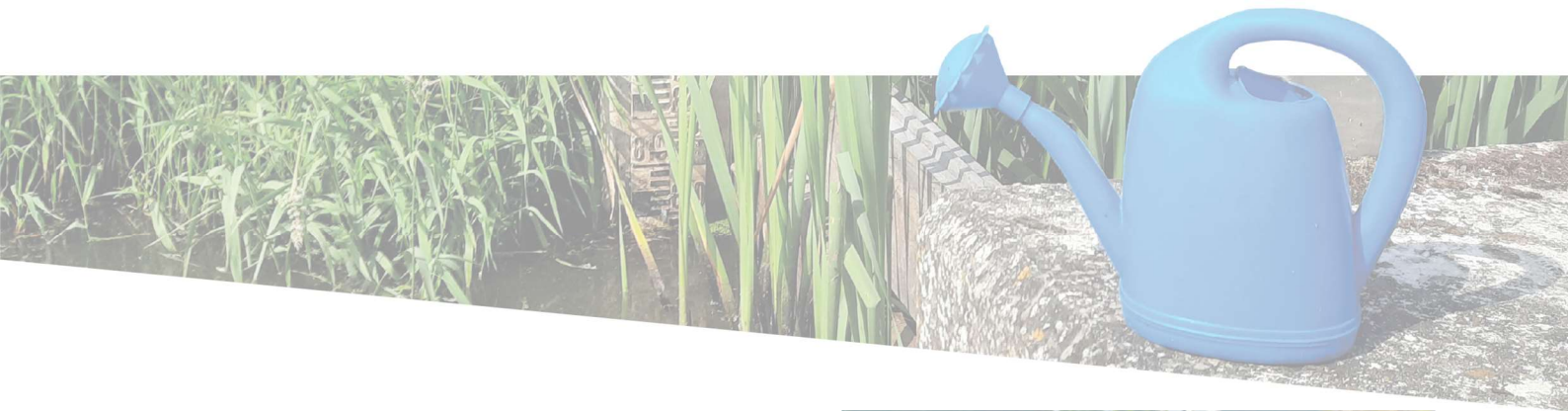
Ter bescherming van de ecologie in het algemeen, en beschermde vissoorten in het bijzonder, stelde de gouverneur van Antwerpen in de voorbije droge zomers een tijdelijk verbod in op het onttrekken van water uit de onbevaarbare waterlopen. Uit een analyse van waterpeilmetingen blijkt dat er ook buiten de zomerperiode regelmatig periodes voorkomen met te lage waterpeilen. Vanuit de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid werd een projectgroep opgestart om een beschermingskader uit te werken. Provincie Antwerpen nam een trekkersrol op in de projectgroep die op basis van ingewonnen adviezen oordeelde dat een permanent verbod op onttrekkingen noodzakelijk was voor kleine waterlopen waarin vissoorten voorkomen die zeer gevoelig zijn aan droogte. Een afsprakenkader met toegelaten uitzonderingen werd opgemaakt voor heel Vlaanderen. Bij besluit van de gouverneur van Antwerpen is het vanaf 1 januari 2022 permanent verboden van nog water te onttrekken uit de stroomgebieden van ecologisch zeer kwetsbare kleine waterlopen. De stroomgebieden staan aangegeven op de kaart hieronder.

Figuur 1: Stroomgebieden met permanent onttrekkingsverbod sinds 1 januari 2022

4.3 Adviseur Bodem en Water

Om landbouwers nog beter te kunnen ondersteunen bij het aanpassen aan weersextremen startte in 2021 een nieuwe "adviseur bodem en water" bij Dienst Landbouw van de Provincie Antwerpen om aan landbouwers advies op maat te kunnen aanbieden. De adviseur neemt naast beleidstaken een coördinerende rol binnen het Europese LIFE ACLIMA project waarbij ondersteuning aan landbouwers wordt aangeboden binnen 5 pijlers:

- Waterbesparing
- Verhogen van aandeel hemelwatergebruik
- Inzetten op waterinfiltratie
- Waterhergebruik
- Externe waterbonnen

Meer informatie is te vinden op <https://lifeaclima.eu/>.

Foto 4 : Druppelirrigatie verbruikt minder water dan klassieke irrigatie (Bron: Lifeaclima.eu)

4.4 Masterplannen water

In 2021 nam Provincie Antwerpen het beheer van het recreatiedomein Lilse Bergen over. Omdat dit domein nieuw is voor de ondersteunende logistieke diensten kreeg dit de hoogste prioriteit voor de opmaak van een masterplan water. In eerste instantie is een waterbalans opgemaakt. Dit zijn de verschillende waterstromen (drinkwater, regenwater, afvalwater en oppervlaktewater) van het domein om een goed zicht te krijgen op het huidige waterverbruik. Vervolgens maakt de studie een vergelijking van mogelijke maatregelen om het verbruik van water te verminderen, of te kiezen voor een duurzamere waterbron. Het gebruik van hemelwater, maar ook hergebruik van gezuiverd afvalwater wordt op schaal van het recreatiedomein onderzocht. Tenslotte zoekt het masterplan ook naar mogelijkheden om het afstromen van hemelwater te vermijden en om dit volledig op eigen terrein te laten infiltreren.

Het masterplan water van De Lilse Bergen zal een leidraad vormen bij renovaties en investeringen de komende jaren op het domein.

De ervaringen van De Lilse Bergen zullen worden gebruikt bij de opmaak van toekomstige masterplannen water. Sinds 1 maart 2023 is een nieuwe expert in duurzame watertechnieken aan de slag bij Provincie Antwerpen die een extra impuls zal geven aan de opmaak en uitvoering van de masterplannen water binnen de Provincie Antwerpen.

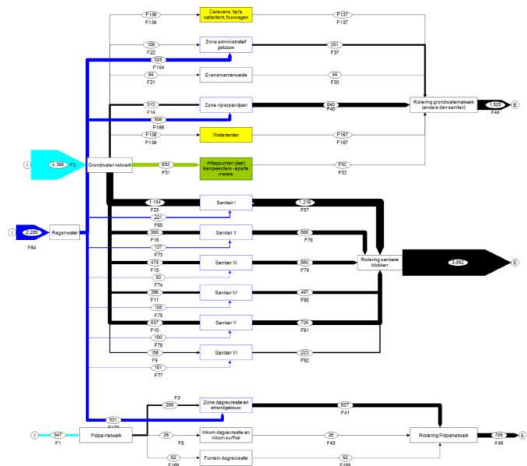

Foto 5 : Detail uit waterbalans Lilse Bergen

Bijlage 1: Actielijst

Bijlage 1: Actielijst droogtestrategie

Onderstaande lijst vat de acties samen die uitvoering geven aan de Provinciale droogtestrategie. Deze actielijst is een dynamisch onderdeel van de Provinciale droogtestrategie en zal jaarlijks worden geëvalueerd en bijgesteld.

Wanneer er geen budget vermeld staat in de kolom "Budget" zal de actie binnen het normale werkingsbudget van de vermelde diensten worden uitgevoerd. Wanneer er wel een bedrag vermeld staat is hiervoor bijkomend budget te voorzien via Deputatie om de droogtestrategie te kunnen verwezenlijken.

Wanneer een actie volgt uit het proces van de opmaak van de Provinciale droogtestrategie, wordt deze als nieuw beschouwd. Bestaande acties maakten reeds voor de opmaak van de droogtestrategie deel uit van de werking van de betreffende diensten, maar leveren wel een belangrijke bijdrage aan de droogtestrategie.

Kolom "Klimaatplan 2030" geeft de link weer met Operationele Doelstellingen (OD) van het

Provincie
Antwerpen

Datum			31/12/2022
Versie			1.0

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
1.1	In het PBRA wordt binnen het beleidskader "verdichten en ontlichten" gezocht naar instrumenten om de infiltratiegebieden maximaal te beschermen.	DRP, DIW	2022 – 2024	Finaliseren beleidskader	Nog op te starten	Nog op te starten	Opgenomen als 'Aan de slag' bij het Beleidsplan Ruimte. Momenteel nog niet opgestart.
1.2	Bij ontvankelijkheid van omgevingsvergunning aanvraag zal strenger worden gecontroleerd of de claim "ondergrond is niet geschikt voor infiltratie" voldoende aangetoond is. We maken een objectief kader op dat voor zowel OMV aanvrager als beoordelaar duidelijk maken welke minimum argumentering vereist is.	DOV, DIW	2022	Nieuw kader is opgemaakt en toegepast	In uitvoering	In uitvoering	Wordt al naar gekeken in het ganse traject. document wordt nog opgemaakt in 2024.
1.3	Voor nieuwe omgevingsvergunningen, waarbij er zich binnen de projectzone verkrotte gebouwen of infrastructuur bevinden, willen we ontharding verplichten. Momenteel is dit niet mogelijk via de omgevingsvergunning omdat het opleggen van een vergunningsplichtige activiteit niet als voorwaarde kan worden opgelegd in de omgevingsvergunning. We maken een voorstel nota op om de momenteel beperkende regelgeving weg te werken en bezorgen dit voorstel aan het Vlaamse niveau.	DOV, DOB	2022	Opmaak nota en bezorgen aan bevoegd Vlaams niveau	Afgerond	Afgerond	Actie is bijgesteld omdat actie voorkomt uit één bepaalde zeer specifieke gevalstudie. Deze situatie komt zelden voor en een uitwerking van een overkoepelend kader op Vlaams Niveau is niet nodig. DOV screent bij elke OMV aanvraag met nieuwe verharding zeer grondig of de verharding noodzakelijk is en beperkt deze zoveel mogelijk. Ook wordt bestaande verharding in vraag gesteld. De noodzaak van deze actie is niet langer aanwezig en toepassing het huidige beoordelingsproces volstaat. Er wordt geen nieuw kader opgemaakt.

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
1.4	De gewestelijke hemelwaterverordening dient strengere infiltratienormen te hanteren om de infiltratie van hemelwater te verbeteren. Opmaak van een eigen hemelwaterverordening voor enkel provincie Antwerpen wordt niet als efficiënt beschouwd omdat dit beter op Vlaams niveau wordt aangepast. We ijveren o.a. via CIW vertegenwoordiging ervoor om de aanpassing van de gewestelijke hemelwaterverordening op de agenda van de Vlaamse Regering te plaatsen.	DOV, DOB, DIW	2021 - 2022	Formulering van een voorstel tot aanpassing van de gewestelijke hemelwaterverordening	Afgerond	Afgerond	Via vertegenwoordiging in de CIW werkgroep leverde DIW bijdrage aan de nieuwe gewestelijke hemelwaterverordening die eind 2022 is goedgekeurd en in oktober 2023 van kracht is.
1.5	We ontwikkelen een methodiek waarmee lokale besturen op hun eigen grondgebied strategisch en gebiedsgericht kunnen ontharden. Er wordt gestart met 2 pilootprojecten: 1. Strategisch project 'meer veerkracht in de vallei van de Kleine Nete': in de periode 2021 – 2023 wordt samen met lokale besturen en partners 130.000 m ² onthard. 2. Gebiedsprogramma Groen Kruis speurt naar kansen voor ontharding in het werkingsgebied en zet samenwerking op met lokale besturen om deze te verwezenlijken.	DIW, DGB, RL	2021 - 2023	Ontwikkeling van een onthardingsmethodiek.	Via SP Kleine Nete werden 13 gemeenten ondersteund met systematische ontharding. Via Workshop ecosysteemdienst en werden lokale besturen ondersteund bij ontharding.	In uitvoering	In 2023 wordt gestart met een begeleidingstraject ontharding voor lokale besturen.
1.6	Via demonstratieprojecten wordt het nut aangetoond van een infiltratiespot op een akker of weiland. We werken instrumenten uit om landeigenaars en gebruikers te stimuleren om een natter deel van hun grond als infiltratiespot in te richten.	DGB	2021 - 2025	Aantal uitgevoerde demonstratieprojecten	1 demonstratieproject is uitgevoerd	In uitvoering	-
1.7	In het PDPO project "Boer en bedrijfmatch" wordt ingezet op manieren om hergebruik en ontharding van verouderde agrarische infrastructuur te stimuleren.	DLB, DRP, POM	2021 - 2022	Rapportage PDPO project	Project loopt nog tot 30/6/2023	In uitvoering	
1.8	We evalueren of het beleidskader bij adviesvragen in kader van de watertoets nog volstaat in een steeds verder veranderend klimaat. Waar nodig passen we het beleidskader aan zodat het bijdraagt aan een klimaatbestendig watersysteem.	DIW	2021	Oplevering aangepast beleidskader	Beleidskader DIW wordt aangepast aan het steeds veranderende klimaat en de gewijzigde	In uitvoering	Afwerking voorzien in 2023.
2.1	In de beleidskaders "levendige kernen" en het op te maken beleidskader rond open ruimte van het PBRA, wordt specifiek verdere bescherming van valleigebieden voorzien.	DRP	2022 - 2024	Finaliseren beleidskader	Nog op te starten	Nog op te starten	Opgenomen als 'Aan de slag' bij het Beleidsplan Ruimte. Momenteel nog niet opgestart.

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
2.2	We zetten in op herstel en inrichting van natte natuur. Hiervoor gebruiken we maximaal beschikbare subsidiekanalen.	DIW, DGB, DMN	Doorlopend	Aantal gerealiseerd ha natte natuur	2021: 60,82 ha 2022: 9,19 ha	In uitvoering	
2.3	Verder onderzoek en bepaling van E-Flows voor onbevaarbare waterlopen wordt samen met Vlaamse partners verdergezet. Provincie Antwerpen voorziet ondersteuning en een deel van de financiering.	DIW	2022	Afronding onderzoek E-flows	Nog op te starten	Nog op te starten	Geplande onderzoek naar E-Flows gebeurt in samenwerking met externe Vlaamse partners en andere waterloopbeheerders. Een overeenkomst om het onderzoek op te starten is vooralsnog niet opgemaakt, noch in voorbereiding. Actie blijft voorlopig on hold.
2.4	Het bestaande meetnetwerk van 25 digitale peilmeters op de provinciale waterlopen wordt uitgebreid naar een netwerk van 80 peilmeters tegen eind 2022. In samenwerking met DICT wordt een datamanagement systeem op poten gezet.	DIW	2021 - 2022	Aantal geplaatste peilmeters. Oplevering datamanagement systeem.	78 meters operationeel Dataplatform is voor 80% operationeel	In uitvoering	Nog 24 meters te plaatsen in 2023 Dataplatform nog af te werken (laatste 20%)
2.5	Samen met Vlaamse partners wordt een E-loket voor meldingen van oppervlaktewateronttrekking uitgewerkt en geïmplementeerd (uitwerking en testfase 2021, implementatie 2022).	DIW	2021 - 2022	Oplevering E-loket	E-loket is actief en melding van wateronttrekking is verplicht sinds 1 januari 2022	Afgerond	
2.6	Binnen de CIW projectgroep onttrekkingsverboden nemen we een actieve rol op om ecologisch kwetsbare waterlopen en valleigebieden te beschermen.	DIW	2021 - 2022	Afronding projectgroep	Permanent onttrekkingsverbod van kracht sinds 1/1/2022	Afgerond	Sinds 1/1/2022 is een permanent onttrekkingsverbod van kracht op alle ecologisch zeer kwetsbare waterlopen die als kleine beek zijn gecategoriseerd. Voor de minder kwetsbare waterlopen blijft het bestaande kader voor bescherming tijdens droogte onverminderd van kracht.
2.7	We inventariseren de impact van tappingen en doorstroomvijvers op het debiet en peilen van de waterlopen tijdens droge periodes. In 2e fase werken we een maatregelenprogramma uit om deze impact te minimaliseren.	DIW	2022 - 2026	Aantal aangepaste tappingen	Nog geen tappingen aangepast	In uitvoering	er is overleg geweest met de Vlaamse waterweg en er is begin 2023 een plaatsbezoek gepland.
2.8	Via aanpassingen aan de waterloop zoals de aanleg van een winter- en zomerbedding, het creëren van diepere segmenten met schaduw, hermeandering, de verruwing van de waterloop,....bieden we niet alleen extra schuilplaatsen aan beekfauna om droge periodes te overleven maar bekomen we via dit beekherstel ook waterlopen die bestendig zijn tegen wateroverlast en droogte (cf.. nota DIW beekherstelprojecten 2020-2025).	DIW	Doorlopend	Aantal beekherstelprojecten	2021: 5,617 km 2022: 2,152 km	In uitvoering	

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
2.9	We inventariseren de bestaande pompen op de provinciale waterlopen en toetsen het huidige pompregime aan de visie van de droogtestrategie. Waar nodig wordt het pompregime bijgesteld.	DIW	2021	Aantal geïnventariseerde en aangepaste pompen.	Nog op te starten	Nog op te starten	Uitvoering is vertraagd. Zal worden gekoppeld aan nieuwe opgave voor opmaak van peilbesluiten die in 2023 wordt opgestart.
2.10	Het huidige beleid van grondwaterwinningen wordt samen met de adviesverlener VMM-AOW getoetst aan het veranderende klimaat. Als vergunningverlener maken we een kader op hoe nieuwe grondwatervergunningen kunnen worden beperkt in de tijd, gedifferentieerd naargelang type watergebruik. Deze beperking in de tijd laat toekomstige bijstelling van het grondwatervergunningenbeleid toe. Na goedkeuring van dit nieuwe kader door deputatie passen we het kader toe op nieuwe aanvragen.	DOV, DOB, DIW	2021 - 2022	Uitwerken en toepassen kader voor OMV grondwaterwinning beperkt in de tijd.	Nieuwe vergunningen voor grondwaterwinning worden momenteel beperkt tot 10 jaar.	Afgerond	Na goedkeuring van de provinciale droogtestrategie wijzigt het standaard advies van VMM-AOW naar een termijn van (eerst 20 j, later 10 j) voor nieuwe grondwatervergunningen. De doelstelling van deze actie is daarmee gehaald en de actie is afgerond. Een afzonderlijk provinciaal kader heeft geen toegevoegde waarde meer.
3.1	We gaan valleigebieden klimaatbestendig inrichten door in te zetten op ecologisch herstel van de gehele beekvallei. We hanteren een integrale aanpak waarbij het volledige ecologisch netwerk van de vallei wordt versterkt.	DIW, DMN	Doorlopend	Aantal projecten i.f.v. klimaatbestendige valleien	1 in 2021 1 in 2022	In uitvoering	in '21 en '22 werden 2 afgelegen woningen die gelegen waren in overstromingsgebied afgebroken. Op die manier wordt er opnieuw ruimte voor water gecreëerd en kan de beek terug overstromen zonder schade aan te richten.
3.2	We kiezen voor patroonmaaien om een meer gevarieerde stroomgeul te bekomen in de waterlopen. We differentiëren voornamelijk de zomermaaiingen in functie van de droogteproblematiek. We evalueren jaarlijks de effecten van de beperkte zomermaaiingen en stellen bij in functie van het veranderende klimaat.	DIW	Doorlopend	Aantal km ecologisch maai-beheer	163,8 km patroonmaaien uitgevoerd	In uitvoering	Vanaf 2022 spreken we over patroonruiming i.p.v. ecologisch maai-beheer. De actieomschrijving wordt hieraan aangepast.
3.3	We finaliseren een stuwkader voor stuwaanvragen op gecategoriseerde waterlopen. In 1e fase worden ervaringen van 2021 gebruikt om het stuwkader verder te verfijnen. In de 2de fase werken we een virtueel stuwmodel uit (samen met studie bureau) om de impact van stuwen op de waterloop te kunnen berekenen.	DIW	2021 - 2022	Opgeleverd stuwkader en virtueel stuwmodel	In uitvoering	In uitvoering	Stuwkader maakt ondertussen onderdeel uit van de ruimere visie rond klimaatbestendige waterlopen.
3.4	We richten overstromingsgebieden in zodat ze gebufferd water van natte perioden vasthouden en vertraagd vrijgeven aan onze waterlopen tijdens een droogteperiode.	DIW	Doorlopend	Aantal klimaatadaptieve overstromingsgebieden	2 OG in ontwikkeling 4 OG afgewerkt 44750 m ³ waterbuffering	In uitvoering	Nieuwe OG in ontwikkeling: Kwikaard in Zoersel en Rijkerooistraat in Kontich

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
4.1	Waterconserveringsprojecten voor aanleg van stuwstjes en aanleg van peilgestuurde drainage worden verdergezet. Huidige lopende projecten zijn: - Triple C - W+L+S Ravels - W+L+S Beek Boer Bodem - W+L+S Aqualitatieve Mechelse Groenteregio	DGB, DIW, POM, DLB Hooibeekhoeve	Doorlopend	Aantal waterconserveringsmaatregelen	66	In uitvoering	Peilgestuurde drainage: 33 Landbouwstuwen: 33
4.2	We ondersteunen onderzoek naar een stuwpotentie methodiek voor het grootschalig inzetten van waterconserveringsmaatregelen zoals stuwstjes en peilgestuurde drainage. Zodra een methodiek beschikbaar is zetten we in op een gebiedsgerichte aanpak van het lokale grachtenstelsel.	DGB, POM, DIW	2021 - 2022	Opmaak van een stuwpotentie-methodiek	Nog niet opgestart	Nog op te starten	
4.3	We leggen een database aan waarin private en openbare waterconserveringsinfrastructuur (stuwen, peilgestuurde drainage) centraal wordt verzameld. De database wordt voorzien van een geografische component.	DIW	2022	Opmaak van een database	Uitgevoerd	Afgerond	
4.4	Stuwen in baangrachten zijn een eenvoudige quick win bij aanleg van nieuwe baantrajecten. We gaan na hoe we dit kunnen opleggen aan lokale besturen en wegbeheerders via bijvoorbeeld een verordening.	DIW	2022	Opmaak van een verordening	In uitvoering	In uitvoering	Via het instrument van de HWDP worden stuwen in baangrachten gepromoot bij de lokale besturen. Opmaak van een verordening is voorlopig nog niet voorzien.
5.1	We subsidiëren LED water/Vlakwa, een onderzoeksgroep die eerstelijnsadvies levert aan bedrijven om binnen de eigen bedrijfsvoering circulair watergebruik te implementeren. Jaarlijks wordt via deze subsidie van 78.000 € één demonstratieproject ondersteund.	DECO	Doorlopend	Aantal adviezen verleend	11 adviezen verleend	In uitvoering	Het project krijgt vanaf 2022 minder subsidie waardoor enkel het luik van loket/adviesverlening nog gesubsidieerd wordt. Daarom is indicator aangepast naar "aantal adviesverleningen"
5.2	Bij de (her)inrichting van bedrijventerreinen worden kansen rond hergebruik van water binnen het bedrijventerrein geoptimaliseerd.	POM, DRP	Doorlopend	Aantal aangepaste of ingerichte bedrijventerreinen	Geen aangepaste bedrijventerreinen gerealiseerd	In uitvoering	POM onderzocht haalbaarheid voor 7 bedrijventerreinen en startte pilotproject op één terrein. Geen van de 7 projecten werd uiteindelijk uitgevoerd om uiteenlopende redenen waaronder: geen vergunning verleend, stopzetting bedrijfsactiviteiten, beperkt potentieel tot hergebruik.

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
5.3	Bij de provinciale school PITO Stabroek worden bijkomende regenwatersilo's geplaatst van 2.500 m ³ en wordt regenwater hergebruikt voor irrigatie van planten in serre.	DLOG	2024	Project opgeleverd	Nieuwe actie vanaf 2023	-	De bouw van de silo's kadert binnen de verplichte afkoppeling van de site. Het regenwaterrecuperatieproject wordt uitgevoerd met Blue Dealsubsidies.
5.4	Bij de provinciale school PTS Mechelen wordt een bijkomende regenwatertank geplaatst van 630 m ³ en wordt regenwater hergebruikt voor irrigatie van planten in serre.	DLOG	2023-2024	Project opgeleverd	Nieuwe actie vanaf 2023	-	De ondergrondse regenwatertank wordt geplaatst binnen het kader van de bouw van een nieuwe blok met klaslokalen (blok G) op de site.
6.1	Aanwerving van een adviseur duurzaam watergebruik binnen departement Logistiek met volgend takenpakket: - Eerste aanspreekpunt bij vragen duurzaam watergebruik binnen Provinciebestuur Antwerpen - Levert intern advies bij alle nieuwe gebouwen en infrastructuurprojecten - Stelt een programma op om bestaande gebouwen en infrastructuur aan een waterscan te onderwerpen - Begeleidt provinciale domeinen bij de opmaak en uitvoering van een masterplan water (cf.. 6.2)	DLOG	2022	Aanwerving van een adviseur duurzaam watergebruik	Proces voor aanwerving gestart in 2022	In uitvoering	Op 1/03/2023 is de adviseur duurzaam watergebruik ook effectief gestart bij Team bouwtechnieken binnen departement Logistiek.
6.2	Over een termijn van 10 jaar maken we een masterplan water op voor alle relevante provinciale domeinen en entiteiten. Hierbij wordt een waterscan gemaakt en reduceren en verduurzamen we het waterverbruik van de eigen organisatie. Daarnaast wordt de inrichting van het domein of de entiteit getoetst aan de krachtlijnen infiltratie, water ophouden in haarvaten, vertraagd afvoeren en circulair watergebruik.	DLOG	2023 - 2032	Aantal afgewerkte en uitgevoerde masterplannen water	1 masterplan opgemaakt voor site Lilse Bergen	In uitvoering	Blauwdruk voor opmaak masterplannen in opmaak en prioritering voor nieuwe masterplannen opgemaakt.
7.1	We bieden eerstelijnsadvies voor lokale besturen bij droogte gerelateerde vraagstukken via de districtsverantwoordelijken, beleidsadviseurs, droogte- en hemelwatercoördinator, regiowerking of overige functies en diensten naargelang de nodige expertise.	DIW, DMN	Doorlopend	Aantal adviezen aan lokale besturen	7 adviezen verleend	In uitvoering	Eerstelijnsadvies bij droogtevragen verleend aan lokale besturen van Mechelen, Retie, Vosselaar, Edegem, Berlaar, Antwerpen, Arendonk.
7.2	We trekken binnen CIW de projectgroep Hemelwater- en droogteplannen die de opmaak van een nieuwe, meer ambitieuze, blauwdruk als doel heeft gesteld.	DIW	2021	Afronding projectgroep	Projectgroep afgerond, blauwdruk is opgeleverd	Afgerond	Projectgroep werd getrokken door een afgevaardigde van de provincie Antwerpen (DIW) en is beëindigd in 2022. Blauwdruk voor gemeenten is opgemaakt en ter beschikking gesteld via website CIW.

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
7.3	Dienst Integraal Waterbeleid ondersteunt de opmaak van gemeentelijke hemelwater- en droogtewaterplannen via informatiesessies en adviesverlening.	DIW	2021 - 2024	Aantal afgeronde hemelwater- en droogteplannen	23 nog lopende HDP waarbij advies is verleend 27 afgeronde HWDP waarbij advies is verleend	In uitvoering	19 HWDP zijn nog niet opgestart, maar daar zal DIW wel nog advies bij verlenen.
8.1	Aanwerving van een adviseur bodem en water bij dienst Landbouw met volgend takenpakket: - Opvolging van Water+Land+Schap projecten voor dienst Landbouw - Uitvoering Life Aclima project voor dienst Landbouw - Opstart structureel overleg met landbouwsector	DLB	2021	Aanwerving adviseur bodem en water	Adviseur is aangeworven en gestart bij Dienst Landbouw	Afgerond	
8.2	Structureel overleg aangaan en faciliteren met landbouwsector, in samenwerking met Provinciale Landbouwkamer en landbouworganisaties. Dit structureel overleg sensibiliseert de landbouwsector maar zoekt ook naar opportuniteiten ter ondersteuning.	DLB	Doorlopend	Aantal georganiseerde events	2 vergaderingen georganiseerd	In uitvoering	Eerste overleg: 2/02/2022 Tweede overleg: 14/11/2022
8.3	Via praktijkcentra verlenen we eerstelijns advies aan landbouwers die advies of ondersteuning wensen bij hun droogteproblematiek.	DLB, praktijkcentra	Doorlopend	Jaarverslag praktijkcentra	In uitvoering	In uitvoering	Adviezen worden verleend als onderdeel van het LIFE ACLIMA project
8.4	Inzetten op de agrarische herontwikkeling van landbouwinfrastructuur (inclusief mogelijkheden voor sloop) en het beperken van zonevreemd hergebruik van landbouwinfrastructuur met als doel het ruimtebeslag in het agrarisch gebied te beperken en zo de infiltratie te bevorderen.	DLB, DRP	2021	Oplevering kader agrarische herontwikkeling, oplevering kader niet-agrarisch hergebruik	In opmaak	In uitvoering	
8.5	Via praktijkcentra en POM zetten we onderzoeks- en demonstratieprojecten voor landbouwers op rond thema's circulair watergebruik, inzet van alternatieve waterbronnen, reductie van watergebruik, droogteresistente gewassen en vernatting/infiltratie in het buitengebied.	DLB, POM, praktijkcentra	Doorlopend	Aantal onderzoeks- en demonstratieprojecten	Opgestart	In uitvoering	12 lopende klimaatadaptatietrajecten, 10 klimaatadaptatie- trajecten in opstart.

Actielijst Droogtestrategie Provincie Antwerpen

Nummer	Actie	Trekker(s)	Timing	Indicator	Output 2021-2022	Status 2022	Toelichting
8.6	Gebiedsgerichte en praktische ondersteuning van landbouwers die willen investeren in waterconserveringsmaatregelen zoals stuwen en peilgestuurde drainage. We gaan een samenwerking aan met een externe partij om sensibilisering, praktische ondersteuning en uitvoering op grote schaal te realiseren.	DLB, DIW, praktijkcentra	2022 - 2025	Aantal geplaatste waterconserveringsmaatregelen	5 geplaatste waterconserveringsmaatregelen	In uitvoering	In uitvoering (binnen Life ACLIMA) In uitvoering binnen Water+Land+Schap Mechelse Groenteregio: 1. Captatie, zuivering en gebruik van oppervlaktewater uit de Itterbeek (Putte) in voorbereiding 2. Opvang, hergebruik en infiltratie van dakwater door middel van een bufferbekken met poel (Rumst) 3. Herstel van de waterhuishouding in de Goorbosbeekvallei (Duffel)
Tools	We laten een studie uitvoeren voor de opmaak van een waterbalans voor het hele grondgebied van de provincie Antwerpen.	DIW	2021 - 2022	Oplevering van een waterbalans	In uitvoering	In uitvoering	Consortium is aangesteld op 1 sep 2022 en maakt in gezamenlijke opdracht voor provincie Antwerpen, Vlaams Brabant, VMM en De Vlaamse Waterweg een waterbalans voor heel Vlaanderen. Daaruit zal een operationele waterbalans voor Antwerpen worden gemaakt. Verwachte afwerking eind 2023